

Rhetoric of reasons and emotions in times of crisis

Retoryka racji i emocji w czasach kryzysu

9 (3) 2022 ISSUE EDITORS: MARIA ZAŁĘSKA, EWA MODRZEJEWSKA

SPRAWOZDANIE / REPORT

ALICJA KORNICKA

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI

<https://orcid.org/0000-0002-9697-1340>

alicja.kornicka@wp.pl

**Sprawozdanie/Report: Ogólnopolska Konferencja Retoryczna –
Retoryka a współczesne formy komunikacji,
31.05.2022, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, online**

License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 international (CC BY 4.0).

The content of the license is available at <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

ALICJA KORNICKA

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI

<https://orcid.org/0000-0002-9697-1340>

alicja.kornicka@wp.pl

Sprawozdanie/Report: Ogólnopolska Konferencja Retoryczna – *Retoryka a współczesne formy komunikacji*, 31.05.2022, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, online

31 maja 2022 roku odbyła się kolejna, studencko-doktorancka Ogólnopolska Konferencja Retoryczna pt. *Retoryka a współczesne formy komunikacji*. Spotkanie zostało zorganizowane w formie zdalnej przez Koło Naukowe Studentów Retoryki Stosowanej oraz Katedrę Filozofii Kultury i Podstaw Retoryki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Na konferencji pojawili się przedstawiciele m.in. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Łódzkiego.

Spotkanie poświęcone było możliwości wykorzystania retoryki w różnych dyscyplinach dotyczących szeroko pojętej komunikacji. Tematy podjęte przez prelegentów dotyczyły m.in.: trudności terminologicznych obejmujących mowę nienawiści, wyzwania związanych z weryfikowaniem informacji nieprawdziwych, retorycznych koncepcji perswazji, dyskursu w nowych mediach, retoryki w dydaktyce i reklamie.

W pierwszym panelu wystąpili doktoranci z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Mgr Anna Sędłak (KUL) przedstawiła temat „Trudności terminologiczne związane z mową nienawiści” – referat miał stanowić odpowiedź na pytania: czym różni się mowa nienawiści od innych zjawisk pokrewnych i czy można zrozumieć mowę nienawiści bez ich analizy? Wystąpienie obejmowało rozróżnienie zjawisk pokrewnych do mowy nienawiści oraz ich porównanie do tytułowego terminu. Zdaniem Autorki również zdefiniowanie samego uczucia nienawiści może przyczynić się do lepszego zrozumienia tego zjawiska komunikacyjnego.

Następny referat pt. „Wyzwania badań nad metodami weryfikowania informacji nieprawdziwych w przekazach medialnych” wygłosił Jacek Czerwiński (UMCS). Prelegent przedstawił charakterystykę przekazu fałszywego oraz możliwych metod

jego weryfikacji, z uwzględnieniem instrumentarium retorycznego. Omówił kierunki badań nad procedurą weryfikacji informacji nieprawdziwych, szczególną uwagę poświęcając badaniom łączącym metodologię jakościową analizy dyskursu z komputerową analizą treści.

Kolejna prelegentka, Joanna Gruszka (KUL), mówiła na temat „Odpowiedzialność jako cnota autokreowana a współczesny dyskurs klimatyczny”. Według prelegentki cnota autokreowana jest tym, co „sam robię”, dzieleniem się odpowiedzialnością poprzez prezentowanie treści i uświadamianie odbiorców oraz stosowanie zaimka inkluzywnego *my*. Prelegentka przywołała również cnoty starożytne, których celem było tworzenie harmonii, i przyrównała je do współczesnego hasła klimatycznego: „zrównoważony tryb życia”, które jest synonimem harmonii. Gruszka zaznaczyła również, że wybrany przez nią przykład – działania na rzecz poprawy jakości klimatu jako cnota – może być kontrowersyjny, ale jest uzasadniony. Kroki podejmowane przez aktywistów (tj. uświadamianie społeczeństwa, propagowanie dobrych nawyków, dbanie o otoczenie) są bezinteresowne, mimo że mają w przyszłości przynieść korzyści.

Ostatnim prelegentem pierwszego panelu był Jarosław Chojnacki (KUL), który przedstawił temat „Perspektywy komunikacyjne w świetle teorii uczestnictwa Karola Wojtyły”. Bazując na personalistycznej koncepcji komunikacji w ujęciu K. Wojtyły, prelegent przedstawił teorię uczestnictwa, która kładzie nacisk na dialog jako podstawę aktu komunikacyjnego we wspólnocie. Dialog jest bowiem najszybszą drogą osiągnięcia dobra wspólnego, czyli celu, do którego dąży wspólnota. Jednakże dialog nie wyczerpuje tego aktu, konieczne jest uzupełnienie uczestnictwa o inne składowe komunikacji ze szczególnym uwzględnieniem elementów sztuki retoryki.

Drugi panel otworzyła Alicja Kornicka (KUL) wystąpieniem „Retoryczna koncepcja perswazji w aspekcie porównawczym”. Prelegentka poddała analizie współczesne koncepcje perswazji w odniesieniu do założeń wypracowanych przez starożytnych. W wystąpieniu przywołała badania dotyczące dwutorowych modeli perswazji, które zakładają, że zmiana postawy zachodzi w efekcie centralnego (systematycznego) bądź peryferycznego (heurystycznego) sposobu przetwarzania informacji perswazyjnej. Zestawiła to z arystotelesowską koncepcją przekonywania, wysnuwając wnioski, że dzisiejsze modele perswazji opierają się na spuściźnie starożytnych. Następnie głos zabrała Kinga Galewska (KUL), która w wystąpieniu „Specyfika osobowości kreatywnej w reklamie. Analiza retoryczna kampanii firmy Heinz z 2019 r.” przedstawiła zagadnienie reklamy w kontekście teorii komunikacji, podkreślając istotne znaczenie kreatywności jako współczesnej kompetencji społecznej. Wybierając za przedmiot analizy reklamę marki Heinz z Edem Sheeranem w roli głównej, prelegentka wykazała, że osobowość

kreatywna (w tym przypadku popularny artysta) ma duży wpływ na oddziaływanie aktu perswazyjnego oraz odbiór przekazu przez widza.

Ostatnią prelegentką w tym panelu była Monika Łukaszczyk (KUL), która w swoim wystąpieniu pt. „O wartościach w reklamie świątecznej IKEA” podjęła temat etyczności reklam i naszej postawy wobec nich. Prelegentka zaznaczyła, że reklama i retoryka pracują na tych samych narzędziach (np. figury) i w tym kontekście retoryka powinna stać na straży dobra i uczciwości przekazu.

Trzeci panel konferencji rozpoczął Andrei Ahapau (UŁ), który podjął temat „Retoryka w dydaktyce – stagnacja czy renesans”. W swoim wystąpieniu poruszył zagadnienia dotyczące (nie)obecności retoryki w kształceniu na różnych etapach edukacji i przedstawił analizę programów studiów, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w szkołach doktorskich. Prelegent zaproponował również sposoby wykorzystania retoryki w dydaktyce akademickiej w świetle pięciu zadań mówcy.

W kolejnym wystąpieniu Dominika Grzegorzek (KUL) podjęła rozważania na temat tego „Jak współczesne metody komunikacji służą małżeństwu i rodzinie”. Prelegentka, wychodząc z założenia, że rodzina ma ogromny wpływ na rozwój umiejętności komunikacyjnych, dowodziła, jak nowe media pozwalają budować nową jakość komunikowania, szybką wymianę informacji, podtrzymują kontakty, a wraz z postępem technologicznym, pojawiają się nowe możliwości wykorzystywania retoryki w przestrzeni dyskursu.

Trzecią prelegentką była Elżbieta Kiergiet-Szkutnik (KUL), która przedstawiła temat „Komunikacja w zarządzaniu projektami”. W wystąpieniu został położony nacisk na sformułowanie „zarządzanie komunikacją” rozumiane jako zaplanowane działanie. Pomimo dynamiki pracy w procesie projektu cel jest wspólny, a jego realizacja możliwa jest poprzez przekazywanie informacji, wyrażanie emocji, motywowanie, kontrolowanie i delegowanie zadań, czyli przez właściwe komunikowanie się, również za pomocą nowych technologii. Prelegentka porównała ten proces do retorycznego przygotowania mowy. Znalazła wiele punktów wspólnych i możliwości wykorzystania retorycznych narzędzi do efektywnego komunikowania się w pracy nad projektem.

Ostatnim prelegentem występującym podczas konferencji był Jakub Podgajnik (UW), który przedstawił temat „Nowoczesny środek zdobywania przewagi w biznesie – retoryka”. Prelegent podzielił się z audytorium swoimi doświadczeniami związanymi z pracą w Akademii Retoryki, opowiedział o potrzebie doskonalenia umiejętności komunikacyjnych niezależnie od wieku i wykonywanej pracy, zauważył zgubny wpływ przeniesienia dyskursu do Internetu, powodujący zubożenie komunikacji bezpośredniej oraz spowolnienie jej rozwoju.

Konferencja zakończyła się krótkim podsumowaniem wygłoszonym przez prof. Pawła Gondka (KUL), który zauważył, że prelegenci ciekawie dobrali tematy wystąpień, łącząc je z indywidualnymi zainteresowaniami badawczymi oraz że retoryka pomimo swojej klasycznej formy jest bardzo współczesna i daje szeroką perspektywę przy analizie różnych zagadnień. Kolejna edycja Ogólnopolskiej Konferencji Retorycznej zaplanowana jest na przyszły rok akademicki.